

Oslo, 7. mai 2018

Til
Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Høringsuttalelse om ekspertutvalgets rapport - Regionreformen

Foreningen OperaNorge har 20 medlemmer spredt over hele landet. Vi danner et nasjonalt nettverk av operaproduserende foretak og institusjoner bestående av alle landets distrikts- og regionoperaer, Den Norske Opera & Ballett, samt flere mindre aktører uten statlig støtte.

Hele 11 medlemmer er direkte berørt av utvalgets forslag ettersom de befinner seg på hhv. post 71 og 73 under kapittel 323 i KUDs budsjett. Våre øvrige medlemmer finansieres på ulikt vis og har Kulturrådets midler som en viktig kilde. Kun Den Norske Opera & Ballett forekommer å være uberørt ettersom utvalget foreslår å videreføre status quo. Som varslet i OperaNorges "Innspill til kulturmelding" av 14.02 d.å., gir vi herved en uttalelse om ekspertutvalgets rapport. Foreliggende høringsuttalelse er vedtatt av OperaNorges styre.

OperaNorges hovedbudskap

- OperaNorge slutter seg ikke til ekspertutvalgets anbefaling om å overføre finansieringsansvaret for samtlige institusjoner innenfor post 71 og 73 til fylkeskommunene.
- OperaNorge slutter seg likeledes ikke til ekspertutvalgets anbefaling om å overføre Kulturrådets midler, post 55 *Norsk Kulturfond*, til fylkeskommunene.
- OperaNorge slutter seg til og støtter opp om Norsk teater- og orkesterforenings (NTO) høringssvar av 20.04 d.å.

Våre vurderinger

Vi mener at det totale nettverket av region- og distriktsoperaer er et nasjonalt anliggende og derfor bør være en del av en nasjonal kulturpolitikk. Når staten til nå har tatt et vesentlig ansvar for å gi vårt felt den finansielle grunnmuren vi bygger vår virksomhet på i dag, må det være ut fra det overordnede kulturpolitiske målet at opera skal være en kunstform og et kulturuttrykk som folk i hele landet må ha et tilbud om å oppleve – i den regionen der de bor. Med staten som garantist for økonomisk forutsigbarhet har region- og distriktsoperaene kunnet utvikle seg til å være i stand til å gi publikum i alle deler av landet tilbud om musikkscenekunst av høy kunstnerisk kvalitet.

OperaNorge kan ikke se at en videreføring av dagens tilskuddsordning skulle være til noe hinder for at denne gode utviklingen fortsetter. Tvert imot kan en fjerning av disse postene fra nasjonalbudsjettet innebære en uforutsigbarhet som vil gjøre langsiktig planlegging og prioritering for berørte institusjoner vanskeligere. Hvis kulturmidler inkluderes i rammetilskuddet til fylkeskommunene, mener vi det er en reell fare for at lovpålagte oppgaver samt bevilgninger til mer kortsiktige og "synlige" tiltak, vil bli prioritert. Skiftende politiske styringskonstellasjoner vil også kunne bety skiftende prioriteringer mellom kulturfeltet og andre politikkområder. Vi slutter oss til NTOs begrunnelse for, og anbefaling om, å beholde dagens finansieringsmodell som fungerer godt.

Opera er sammensatt av flere kunstuttrykk og følgelig arbeidsintensivt og ressurskrevende. Å forvalte vår kunstform fordrer derfor spesialkompetanse som må beherske flere krevende felt under ett. På samme måte bør det være et nasjonalt ansvar å se operakunsten over hele landet i sammenheng. Vi mener at en overordnet politikk for vårt felt fort kan havne i en utsatt posisjon dersom forvaltningen spres til styringsorgan i fylkeskommunene med varierende grad av kompetanse. Det ene er at våre medlemmer risikerer å bli gjenstand for instrumentell styring for regional måloppnåelse og at armlengdes avstand-prinsippet og det kunstneriske handlingsrommet dermed svekkes. Det andre er: I tilfeller der de nye regionene kommer til å forvalte flere operaselskaper innen for sitt geografiske område, ser våre medlemmer med bekymring på den innbyrdes budsjettkampen, men også mellom vårt felt og de øvrige kulturoppgavene.

I motsetning til landene i resten av Europa, er operavirksomheten i Norge bygget opp etter initiativ fra sterke kulturpersonligheter eller borgerne selv. Stortingets dobbeltvedtak fra 1999 om realisering av et nytt operahus i Oslo og satsing på operafeltet over hele landet har gitt gode resultater. Enten man er på Røst, i Nord-Østerdalen, i Bjørvika eller på Fredriksten festning og mange andre steder i landet, kan man oppleve opera iscenesatt av autonome virksomheter hvis programmering er spesielt tilpasset det stedlige behov. Vår forening har det særtrekk at medlemmenes ulike størrelser og ambisjoner er uttrykk for en demokratisering av operakunsten som ikke kunne ha vært mulig uten et positivt samspill med staten.

Vi kan ikke se at det å delegere tilskuddsansvaret til et regionalt ledd vil gjøre oss bedre i stand til å utvikle og tilpasse våre tilbud til regionens og lokalsamfunnets interesser og behov. Dette gjør vi i høy grad i dag, som selvstendige, autonome institusjoner med sterk lokal forankring. Å sikre vårt mangfoldige tilbud av opera- og operetteproduksjoner, nyskrevne og mer sjeldent spilte verk over hele landet, gjennom å gi region- og distriktsoperaene forutsigbare rammevilkår, bør derfor fortsatt være et nasjonalt ansvar. Samtidig vil vi videreføre den gode dialogen med kommunale og fylkeskommunale myndigheter som vi har i dag. Her ligger det etter vår mening ikke noe motsetningsforhold.

Spørsmålet om hovedstadsfunksjoner, regionalt og nasjonalt nedslagsfelt ser vi på som utdatert. Vi antar at utvalget mener at landets hovedstad bør være utstyrt med solide og førende kulturinstitusjoner, deriblant Den Norske Opera & Ballett, som nasjonen investerer mye i. Det støtter vi fullt opp om i så fall. Imidlertid er skillet mellom det regionale og nasjonale i ferd med å viskes ut. Hovedstadsinstitusjonene har like mye sitt nedslagsfelt i sin region, som f.eks. Opera Nordfjord har i sitt område. Paradoksalt nok er det Opera Nordfjord som har vist forestillinger på Den Norske Opera & Ballett, og ikke vice versa. Og når Nordnorsk Opera og Symfoniorkester, Opera Rogaland sammen med Kilden Opera i Kristiansand samproduserer Tosca, er det nasjonale nedslagsfeltet slående. Institusjoner som Opera Trøndelag og Operaen i Kristiansund er to av

flere utviklingsarenaer for sang- og dansetalenter som senere er å se i Oslo. Vårt nettverk fremstår derfor som ett nasjonalt legeme - og bør følgelig være et nasjonalt anliggende styrt av nasjonale organer. Perspektivet nasjonalt/regionalt forsvinner helt når f.eks. Bergen Nasjonale Opera eksporterer egenproduksjoner til utlandet og streamer sine forestillinger til et globalt publikum.

En stor utfordring for OperaNorge i tiden fremover er å arbeide for at Stortingets dobbeltvedtak fra 1999 følges opp med gradvis økte overføringer til vårt felt. I dag overføres det midler til Oslo versus resten av landet etter det skjeve forholdstallet 9:1. OperaNorge mener at et nasjonalt grep er nødvendig for å fullføre vedtaket. Med fylkeskommunal forvaltning frykter vi at et helhetsgrep ikke lar seg gjøre.

Vennlig hilsen

OperaNorge

(sign.)
Nicolai Riise
Styreleder

(sign.)
Harald Hellum
Nestleder

OperaNorges medlemmer (i alfabetisk rekkefølge):

Bergen Nasjonale Opera
Den Norske Opera & Ballett
Kilden Opera
Lillehammer Opera & Ballett
Narvik kulturhus
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester
Norsk Folkeopera
Opera di Setra
Opera Nordfjord
Opera Rogaland
Opera til folket
Opera Trøndelag
Opera Østfold
Operaen i Kristiansund
OperaKysten
OscarsborgOperaen
Querinioperaen
RingsakerOperaen
Trondheim Symfoniorkester & Opera
Vestfold symfoniorkester